

Müller, P.: Ernst Meumann als Begründer der experimentellen Pädagogik. Zürich, 1942, Bagenheid. 187 lap.

Papp, Z. — Szentiványi, B.: Hundert Jahre Bund Ungarischer Hochschüler Berlin, Berlin, 1942, de Gruyter. 28 lap (Kny. az Ungarische Jahrbücher 22. kötetéből).

Pintschovius, K.: Die psychologische Diagnose. München, 1942, Lehmann 161 lap, ára fvk. 4.80 M.

Sautter, R.: Hitler-Jugend. Das Erlebnis einer grossen Kameradschaft. München, 1942, Röhrig. 315 lap, képekkel. Fvk. 7.95 M.

Scheide, F.: Grundlagen der körperlichen Erziehung. 2. Aufl., mit 73 Abb. Stuttgart, 1942, Enke. 155. lap, ára 7 M.

Schmidt-Bodenstedt, A.: Neuordnung der Lehrerbildung. Amtliche Bestimmungen. Frankfurt, 1942, Diesterweg. 223 lap, ára 4.80 M.

Seelmann, K.: Kind, Sexualität, Erziehung. München, 1942, Reinhardt. 165 lap, ára fvk. 3.80 M.

Simonsen, H.: Die deutsche Dichtung im Unterricht. Teil III.: Die lyrische Dichtung. IV+197 lap, Leipzig, 1942, Brandstetter. Ára 2.80 M.

Stellrecht, H.: Neue Erziehung Berlin, 1942, Limpert. 227 lap, ára fvk. 4.80 M.

Tuompo, A.: Experimentelle und sozialpsychologische Untersuchungen bei der Landjugend. Mit 40 Fig., 43 Tab. u. 6 Abb. i. Text u. 36 Abb. aut Taf. Helsinki, 1942, Akateeminen kirjakauppa. 258 lap, ára 100 finn márka.

Wegweiser durch das mittlere Schulwesen des deutschen Reiches. Bearbeitet v. d. Reichstelle f. Schulwesen. Schuljahr 1940. Langensalza, 1942, Beltz. XXIV+164 lap, ára fvk. 9 M.

Wegweiser durch das höhere Schulwesen des deutschen Reiches. Bearbeitet v. d. Reichstelle f. Schulwesen. Schuljahr 1940. Berlin, 1942, Weidmann. XX+240 lap, ára fvk. 9 M.

Sz. K.

VEGYES.

Mult és jelen. (Pedagógiai historizmus.) A tudományok története nem egy adattal szolgál arra nézve, hogy a jelenben újnak tetsző tételek, igazságok eredete, ősmintája a multba nyúlik vissza. Ugyanezt a tanulást szemlélteti a neveléstudomány története. Ime néhány magyar vonatkozású példa.

1. A régi nevelés célkitűzése még ma is helytálló. 1797-ben jelent meg a kishontmegyei ág.h.ev. fraternitás szabályzata: *Methodus Scholastica pro scholis minoribus Kis Honthanis Ev. A. C. An. 1797*. E munka két részből áll: 1. A nevelés módjáról. 2. A kötelességekről. Amaz a nevelés céljával azt tűzi ki, hogy a) ifjúságunk egészséges, izmos, ügyes és a jelen élethez szükséges dolgok, ügyességek és tudományok hasznos ismeretével felruházott emberekké képeztessék, b) hazájukra nézve jó s hasznos és azt szerető honpolgárokká neveltessenek, továbbá c) keresztyénekké, azaz oly emberekké vagy polgárokká, akik a keresztyén tan és erény részesei és az örök üdvösség vágyától és törekvésétől át vannak hatva. E hármias célnak megfelelőleg a nevelés munkája három részre különül: a test és lélek képzésére, a jó honpolgárrá és végül a keresztyénné formálás munkájára.

2. Egyéni hajlamok és önképzés. *Mészáros Ferenc: A magyarországi kath. gimnáziumok története.* (Budán, 1865. 374 l., a 10. lapon): A Jézus-

társaságbeli iskolákban követett tanrendszer szerkesztője e rend 4. főnöke Aquaviva Claudius atri herceg volt. E tanterv szerint az iskolai tanításnak nem az a feladata, hogy tanítványait sokoldalú tudományokkal felületesen elhalmozza..., hanem hogy a tudományok első alapját megvetve, tanítványait képessé tegye, hogy hajlamukhoz képest további önképztetésüket önállólag eszközölhessék.

3. A tanulók egyénisége. *Békefi Remig: Közoktatás.* (Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye, V. köt, a 142. lapon): Érdekes, hogy már ennek a kornak mily biztos érzéke volt az oktatás alapelvei iránt (t. i. a XIV. századbéli székesegyházi iskolák statutumairól szól.) Nemcsak irányeszméül vallja, hanem tanfőfiaiától meg is követeli, hogy az oktatásban tekintettel legyenek a tanulók egyéniségére. Ezért írja elő, hogy az oktatás alakja és anyaga az iskolások egyéniségéhez alkalmazkodjék. S aki ezt figyelmen kívül hagyja, állásával fizet érte.

4. *Táncsics Mihálynak* a képviselőházhoz folyó 1871. évi február hóban benyújtott *Indítványa* (illetőleg javaslata) a *közoktatás és köznevelés reformja tárgyában* (Pest, 1871. 27. lap) javaslatait 33 pontba foglalja össze. A 20. pont szerint a tanítás mindennemű intézetben ingyenes és általánosan kötelezett legyen. A 33. a) pont így szól: Maguk a tanárok és hittanárok mindnyájan egyszerű sötétszínű (fekete, barna, sötétszürke) magyar szabású ruhát viselvén, jó példával menjenek elő s a szülékkel közreműködve, az ifjúságot hasonlóra buzdítsák, sőt kötelezzék.

— m —

Földrajzi didaktikai kiállítás az állami polgári iskolai tanárképző főiskola gyakorló iskolájában. A gyakorló polgári iskola tanárai mindig tudatában voltak annak, hogy a leendő polgári iskolai tanárok gyakorlati kiképzésén felül egyéb feladataik is vannak. A gyakorló iskolai tanárnak a legtöbb és legjobb alkalma van, az iskolai munka folytonos és céltudatos megfigyelése és megvitatása útján a gyakorlatot javítani és a módszereket fejleszteni. A szaktevő tanárnak itt hivatásbeli kötelessége oda hatni, hogy helyesen megalapozott, tudatos módszeres eljárás alakuljon ki. Hogy elért eredményeinek minél nagyobb gyakorlati jelentősége legyen, lehető nagy nyilvánosságot iparkodott azóknak biztosítani.

A gyakorló polgári iskola tanártestülete, hogy ezt a célját elérje, a következő eszközöket alkalmazta:

a) Kimondotta, hogy a gyakorló iskola tanítási órái, minden érdeklődő kartárs részére nyilvánosak, azokon, előzetes bejelentés után, jelen lehet. E tekintetben a gyakorló iskola jelentékeny eredményekre hivatkozhatik, mert a tanítási órák igen látogatottak.

b) Minden évben több nyilvános módszeres értekezletet tart.

c) A »Gyakorló Polgári Iskola Könyvtára« címen metodikai könyvsorozatot és a »Cselekvés Iskolája« címen folyóiratot ad ki. A könyvsorozatban most jelent meg a XXXI. kötet, megtalálható benne most már a polgári iskola minden tantárgyának módszeres vezérkönyve.

d) Végül ezt a célt szolgálja még az állandó didaktikai kiállítás is. Ezen kiállítanak minden anyagot, amely a gyakorló iskolában követett mód-